

LATURA OBIECTIVĂ A INFRAȚIUNII DE DARE DE MITĂ

Camelia Doina MICU,
doctorandă

SUMMARY

From an objective point of view, the offence of giving bribe needs fulfillment order promising scene, money offering or other undue benefits to a clerk, to obtain something, to meet, to fail or delay an act concerning the duties of service or execution of an act contrary to the clerk's duties.

The achievement of the objective side of the offense of giving bribe is subjected to the fulfillment of essential conditions, the immediate consequences, in creating a state of danger for the proper development of social relations, as well as making causal links between the action and the immediate socially dangerous reaction as provided by law.

Key-words: objective side, promising, offering, giving money, undue benefits.

REZUMAT

Sub aspectul laturii obiective, infracțiunea de dare de mită necesită săvârșirea faptei de promitere, oferire sau dare de bani sau alte foloase necuvenite unui funcționar pentru atingerea unui scop, respectiv îndeplinirea, neîndeplinirea ori întârzierea unui act privitor la îndatoririle de serviciu sau realizarea unui act contrar acestor îndatoriri ale funcționarului.

Realizarea laturii obiective a infracțiunii de dare de mită este condiționată de îndeplinirea condițiilor esențiale, de apariția unei urmări imediate, constând în crearea unei stări de pericol pentru buna desfășurare a relațiilor sociale de serviciu, precum și de stabilirea legăturii de cauzalitate între acțiunea făptuitorului și urmarea imediată socialmente periculoasă, prevăzută de lege.

Cuvinte-cheie: latură obiectivă, promitere, oferire, dare de bani, foloase necuvenite.

Introducere. Acceptând ideea că pentru infracțiunile de corupție nu se poate formula o definiție universal-valabilă pentru toate societățile, specialiștii dreptului penal afirmă că pentru majoritatea sistemelor penale reglementările privind infracțiunile de corupție se referă la săvârșirea de diferite acte sau fapte ilicite prin utilizarea abuzivă sau frauduloasă a puterii, în scopul obținerii unor avantaje personale de către funcționar, ce stau la baza unui comportament care deviază sau transgresează obligațiile normale ale exercitării unui rol public sau care violează normele legale ce interzic exercitarea anumitor forme și tipuri de influență (mită, constrângere, trafic etc.) [2, p.16].

Tributară unei mentalități balcanice, subjugată ideii de bacșiș, șperț, supusă unei presiuni și atracții puternice (sărăcie, șomaj, inflație, lipsa protecției sociale în paralel cu exemplul îmbogățirii rapide a unor persoane, unele dintre ele fără educație și pregătire profesională superioară), populația tinde să recurgă la mijloace ilicite pentru satisfacerea intereselor [3, p. 38-39].

Una dintre infracțiunile de corupție incriminate de Codul penal român este infracțiunea de dare de mită, care constă în *fapta persoanei care pentru a determina un funcționar public sau funcționar să îndeplinească, să nu îndeplinească sau să întârzie îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu, ori să facă un act contrar*

acestor îndatoriri, îi promite, oferă sau dă, direct sau indirect, bani sau alte foloase care nu i se cuvin.

Metode și materiale aplicate, rezumate obținute și discuții cu privire la latura obiectivă a infracțiunii de dare de mită. Principalele metode aplicate analiza, sinteza, comparația, investigația științifică etc. Ca materiale aplicate distingem Codurile penale ale României și Republicii Moldova, monografii, cursuri, tratate, jurisprudență etc. Rezumatele obținute și discuțiile se regăsesc în conținutul articolului.

1. Elementul material al infracțiunii de dare de mită. Elementul material al laturii obiective a infracțiunii de dare de mită se poate realiza alternativ prin trei modalități normative, care se manifestă sub forma unei acțiuni de corupere a funcționarului, darea de mită fiind, în mod absolut și exclusiv, o infracțiune comisivă. Codul penal român în vigoare stipulează trei modalități alternative de comitere a infracțiunii de dare de mită, respectiv promisiunea, oferirea sau darea de bani sau alte foloase unui funcționar pentru a îndeplini, a nu îndeplini sau a întârzi îndeplinirea unui act referitor la îndatoririle sale de serviciu ori pentru a efectua un act contrar acestor îndatoriri.

Prin *promisiune* se înțelege angajamentul pe care și-l asumă subiectul activ al infracțiunii de dare de mită față de un funcționar de a-i remite în viitor o sumă de bani sau alte foloase, dacă

va acționa conform solicitării subiectului activ. Promisiunea poate fi făcută verbal, în scris sau prin orice alt mijloc, direct sau indirect, și de asemenea poate fi expresă sau tacită, însă, indiferent prin care dintre modalitățile expuse este realizată, aceasta trebuie să fie reală, serioasă, sigură și clară. Singura condiție care se impune este ca aceasta să ajungă la cunoștința funcționarului, fără a necesita o acceptare sau o respingere din partea acestuia, întrucât promisiunea este un act unilateral al subiectului activ al infracțiunii de dare de mită, al cărui scop este coruperea unui funcționar.

În practică, s-a reținut săvârșirea faptei de dare de mită în modalitatea promisiunii, în sarcina inculpatei C.M.A. și a nepotului acesteia, care au promis unui agent șef de poliție, lucrător în cadrul CIC, Secția 2 Poliție Galați, suma de 2.000 lei, pentru a rezolva favorabil dosarul penal în care erau cercetați fiii inculpatei C.M.A. În motivare, instanța afirmă că elementele constitutive ale infracțiunii de dare de mită sînt întrunite atât sub aspectul laturii obiective, cît și sub aspectul laturii subiective a infracțiunii, vinovăția inculpaților fiind stabilită pe baza înregistrărilor discuțiilor purtate între aceștia și agentul șef, din care rezultă cu certitudine că cei doi inculpați s-au prezentat împreună la lucrătorul de poliție, cerîndu-i acestuia să-i „scoată afară copiii”, „să se rupă tot, să fie clară ... clară” (referindu-se la distrugerea actelor de urmărire penală

care s-au efectuat), în schimbul sumei de 2.000 lei [15].

Prin *oferire* se înțelege propunerea făcută funcționarului de a-i da bani sau alte foloase, însoțită de înfățișarea folosului injust funcționarului, pentru ca acesta, dacă este de acord, să și-l poată însuși. Interesează ca oferta să ajungă la cunoștința funcționarului, să fie precisă, neechivocă, să se concretizeze într-o acțiune efectivă, reală și să nu fie o simplă intenție. Nu este necesar ca oferta să fie inteligibilă pentru oricine, ci numai pentru persoana funcționarului, care, cunoscând circumstanțele, este în situația de a-i putea înțelege semnificația. Ca și în cazul promisiunii, oferirea nu trebuie să fie urmată de primirea ofertei de către funcționar [7, p. 135-136].

Oferta presupune prezentarea, arătarea banilor sau a altor foloase pe care funcționarul urmează să le primească în schimbul serviciilor sale și aceasta o deosebește esențial de promisiune, care este și rămâne esențial o simplă făgăduială făcută funcționarului pentru îndeplinirea, neîndeplinirea sau întârzierea îndeplinirii unui act referitor la îndatoririle sale de serviciu ori pentru efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri. Promisiunea de bani sau alte foloase reprezintă mai puțin decât oferta, fiind absorbită de aceasta. Prin natura ei oferta presupune promisiunea, pe care o absoarbe și o depășește, cele două activități suprapunându-se, fiind simultane [5, p. 80-81].

În ceea ce privește refuzul funcționarului de a accepta oferta făcută, considerăm irelevantă această circumstanță, ca urmare a faptului că aceasta nu constituie un element al infracțiunii de dare de mită. Astfel, în practică s-a decis că, pentru existența infracțiunii de dare de mită, constând în aceea că mituitorul a pus banii pe masă persoanei mituite, este nerelevantă lipsa de fermitate pe care a manifestat-o lucrătorul de poliție în respingerea ofertei [13, p. 239].

De asemenea, tot în practica judiciară s-a arătat că, din punct de vedere juridic, pentru existența infracțiunii de dare de mită este lipsită de semnificație reacția funcționarului căruia i se oferă bani sau alte avantaje, astfel că insuficiența fermitate a refuzului nu poate avea niciun efect cu privire la mituitor și la fapta sa. Promptitudinea și fermitatea refuzului nu pot angaja niciun fel de efect juridic, nici măcar în privința ameliorării răspunderii penale referitor la infracțiunea de dare de mită [12, p. 239].

În practică, organele judiciare au considerat că s-a săvârșit infracțiunea de dare de mită în modalitatea oferirii de către administratorul unei societăți comerciale din municipiul Constanța, care avea un punct de lucru constând într-un magazin de desfacere în localitatea Babadag și care, fiind cercetat de către Biroul Economic al Poliției Babadag în legătură cu comiterea de către acesta a infracțiunii de evaziune fiscală, a oferit subinspectorului de poliție A.A. din cadrul Poliției orașului Babadag, implicat în efectuarea controlului societății, un calculator, pentru a-l determina să facă acte contrare atribuțiilor sale de serviciu, respectiv exonerarea de răspundere a inculpatului, prin soluționarea favorabilă acestuia a dosarului de cercetare penală. În motivarea soluției s-a arătat că, în condițiile în care s-a stabilit că între mituit și mituitor nu existau relații de natură a justifica eventuale gratuități între aceștia, fapta inculpatului are semnificația infracțiunii incriminate prin art. 255 Cod penal [14].

Un alt caz de săvârșire a faptei de dare de mită în modalitatea oferirii a fost reținut în sarcina inculpatului, care, în calitate de colaborator al unei societăți de fabricare a aragazurilor, a oferit sume de bani unor persoane încadrate ca gardieni publici, având, în principal, obligația de a asigura paza și integritatea bunurilor și valorilor materiale ale societății, în scopul de a sustrage piese de schimb pentru aragazuri din magazia societății [16, p. 204 – 205].

Darea de bani sau alte foloase constă în acțiunea mituitorului de a înmîna, a preda celui mituit aceste valori în mod direct sau indirect (prin intermediar); ea implică, în mod necesar, acțiunea corelativă a celui mituit de a le primi. Este indiferent dacă banii sau folosul au fost dați din proprie inițiativă sau cedînd solicitărilor funcționarului. Pentru existența infracțiunii este suficientă activitatea de transmitere a banilor, valorilor sau altor foloase, fără a fi necesară și îndeplinirea actului pentru care s-a dat mită. De asemenea, este nerelevantă împrejurarea că mituirea nu a reușit, adică nu l-a determinat pe funcționar să ia mită, întrucît infracțiunea se consumă odată cu acțiunea de predare, înmînare a avantajului material [4, p. 356].

În literatura de specialitate [17, p. 432] se subliniază faptul că „delictul de dare de mită există și în situația în care mituitorul este îndreptățit să i se rezolve favorabil cererea pentru a cărei soluționare a dat mită”.

2. Cerințe esențiale. În ceea ce privește latura obiectivă a infracțiunii de dare de mită, aceasta se consideră completă doar în cazul în care sînt îndeplinite anumite cerințe esențiale, respectiv:

a) promisiunea, oferirea sau darea să aibă ca obiect bani sau alte foloase;

b) banii sau foloasele primite, oferite sau date să fie necuvenite;

c) promiterea, oferirea sau darea de bani sau alte foloase trebuie să fie săvîrșite anterior sau concomitent îndeplinirii sau neîndeplinirii de către funcționar a actului determinat;

d) actul pentru a cărui neîndeplinire, îndeplinire sau întârziere pentru care autorul săvîrșește fapta să fie un act privitor la îndatoririle de serviciu ale funcționarului [6, p. 484].

Prima cerință esențială, ce condiționează existența laturii obiective a infracțiunii de dare de mită, respectiv că acțiunea de a promite, oferi sau da să aibă ca obiect bani sau alte foloase, se referă la *obligativitatea existenței banilor sau altor foloase*, întrucît în lipsa acestor avantaje nu poate exista infracțiunea dată. În literatura juridică s-a stabilit că demersurile, rugămintele, insistențele sau recomandările nu sînt pedepsite de legea penală, chiar dacă ele au drept rezultat determinarea funcționarului de a face un act nedrept și de a încălca, din slăbiciune, îndatoririle funcției sale [4, p. 356].

A doua cerință esențială, respectiv aceea ca *banii sau foloasele primite, oferite sau date să fie necuvenite*, se referă la faptul că doar în situația în care aceste avantaje nu sînt datorate în mod legal, fiind considerate o răsplată pentru efectuarea unui act în vederea căruia mituitorul a acționat, sînt întrunite elementele ce stau la baza existenței infracțiunii de dare de mită.

A treia cerință, care presupune că promiterea, oferirea sau darea de bani sau alte foloase trebuie să fie săvîrșite anterior îndeplinirii sau neîndeplinirii de către funcționar a actului privind îndatoririle sale de serviciu, a cărei realizare este urmărită de către mituitor, sau să fie săvîrșite în același timp cu îndeplinirea actului privitor la îndatoririle de serviciu, întrucît fapta s-a consumat deja în momentul efectuării oricăreia dintre cele trei acțiuni tipice ale infracțiunii de dare de mită, respectiv: de promisiune, oferire sau dare de bani sau alte foloase.

Pornind de la principiul sus-menționat, potrivit căruia infracțiunea de dare de mită se consumă în momentul efectuării promisiunii de bani sau alte

foloase, observăm că, în cazul în care elementul material al infracțiunii de dare de mită s-a realizat prin modalitatea promisiunii de bani sau alte foloase, *nu se impune ca darea acestora să se facă efectiv în perioada anterioară îndeplinirii sau neîndeplinirii de către funcționar a actului privind îndatoririle sale de serviciu, existând posibilitatea realizării acestuia și după efectuarea actului privitor la îndatoririle de serviciu*. În practică, s-a decis că fapta unor inculpați care, fiind surprinși de paznici după ce sustrăseseră saci cu zahăr din depozit, au dat paznicilor o sumă de bani spre a-i lăsa să plece cu sacii furați, constituie infracțiunea de dare de mită, deoarece, chiar dacă banii au fost dați ulterior comiterii furtului, pe care paznicii aveau obligația să-l prevină, aceștia aveau și îndatorirea de serviciu de a nu permite scoaterea din unitate a bunurilor sustrate și de a anunța organele de urmărire penală în cazul descoperirii unor sustrageri [11, p. 473].

Ultima cerință esențială care condiționează întregirea laturii obiective a infracțiunii de dare de mită, respectiv ca *actul pentru a cărui neîndeplinire, îndeplinire sau întârziere pentru care autorul săvârșește fapta să fie un act privitor la îndatoririle de serviciu ale funcționarului*, se referă la faptul că mituitorul poate acționa atît pentru determinarea funcționarului în realizarea unui act legal, cît și pentru realizarea unor acte contrare atribuțiilor de serviciu ale funcționarului. Aceasta ne determină să considerăm că această condiție este îndeplinită, indiferent dacă actul pentru care se dă mită este licit sau ilicit, singura condiție fiind legătura faptei cu îndatoririle de serviciu ale funcționarului.

O situație care a născut o dezbatere mediatică, dar care pune o interesantă problemă de drept, este aceea că promisiunea unei persoane de a premia un club de fotbal, pentru a-și apăra corect șansele, poate fi calificată ca un act de dare de mită. Aparent, avînd în vedere că jucătorul sau conducătorii clubului aveau calitatea de funcționari în sensul legii penale, ar fi o promisiune a unei sume de bani pentru ca funcționarul să-și îndeplinească în mod legal o atribuție de serviciu, deci ar fi o faptă tipică de dare de mită. Însă, la o analiză mai atentă, se pune problema dacă a juca fotbal la maximul capacităților jucătorului este o atribuție de serviciu. Astfel, sportivul poate să trișeze, dar nu poate fi mai bun decît este el, deoarece calitatea jocului său depinde de o mulțime de factori exteriori sau interiori, care fac ca, de fapt, el să nu aibă un

control real asupra super performanței în caz de stimulare financiară. Din acest motiv, nici conducătorii nu au un control asupra super performanței, pentru că atunci nu ar mai exista competiție sportivă, ci întrecere de roboți. În concluzie, credem că în acest caz nu există obligație de serviciu de a juca mai bine, care să poată fi tranzacționată de sportivul-funcționar. Însă, dacă jucătorul primește bani pentru a trișa, în sensul de a nu juca corect, sîntem în prezența infracțiunii de luare de mită, respectiv de dare de mită, dacă jucătorul, în schimbul unei sume de bani, intenționat ratează sau refuză să joace. În acest caz, sînt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de luare și dare de mită, întrucît jucătorul își încalcă obligațiile de serviciu, pentru că, dacă nu poate avea control asupra creșterii performanței sportive, în mod cert poate controla actul de trișare [8, p. 335-337].

Un alt caz în care nu există infracțiunea de dare de mită este situația în care funcționarul, gestionarul căruia i s-a promis, oferit sau dat bunuri (foloase) nu are competența de a efectua actul (acțiunea) în vederea căreia mituitorul l-a mituit sau pentru care acesta a comis fapta [18, p. 741]. În acest sens, în practica judiciară s-a hotărît că nu constituie infracțiune de dare de mită fapta unei persoane de a oferi o sumă de bani secretarului tehnic al unei comisii pentru soluționarea litigiilor de muncă în vederea obținerii unei soluții favorabile, întrucît secretarul tehnic al acestei comisii nu face parte din componerea comisiei [10, p. 402].

3. Urmarea imediată. Pentru existența laturii obiective a infracțiunii de dare de mită este necesar ca acțiunea, care constituie elementul material, respectiv promisiunea, oferirea sau darea de bani sau alte foloase către un funcționar în scopul de a îndeplini, a nu îndeplini ori a întârzia îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle de serviciu ale acestuia sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri, să fi produs o anumită urmare imediată. În cazul infracțiunii de dare de mită, promisiunea, oferirea sau darea de bani sau alte foloase necuvenite unui funcționar sau altui salariat are ca urmare imediată crearea unei stări de pericol pentru buna desfășurare a activității autorităților, instituțiilor, organelor de stat, serviciilor publice sau a altor unități, societăților sau companiilor naționale, a regiilor autonome și a altor agenți economici, în care funcționarul își desfășoară activitatea, prin acțiuni îndreptate împotriva acelei valori sociale

speciale a probității, pe care funcționarului sau alți salariați trebuie să o practice și să o apere [9, p.141].

4. Legătura de cauzalitate. Un alt element important al laturii obiective a conținutului constitutiv al infracțiunii de dare de mită îl constituie legătura de cauzalitate între acțiunea făptuitorului și urmarea imediată. Astfel că, existența infracțiunii de dare de mită este condiționată de legătura de cauzalitate dintre actul de conduită interzis, respectiv promisiunea, oferirea sau darea de bani sau alte foloase necuvenite funcționarului sau altui salariat, și urmarea imediată socialmente periculoasă prevăzută de lege, respectiv starea de pericol creată cu privire la relațiile sociale de serviciu.

Pentru ca acțiunea mituitorului să fie socotită cauza urmării imediate, trebuie să se probeze că ea a creat în concret, prin corupție, posibilitatea încălcării îndatoririlor de serviciu de către un funcționar sau alt salariat. Raportul de cauzalitate există și atunci cînd mituitorul era îndreptățit să i se rezolve favorabil cererea pentru a cărei soluționare a promis, a oferit sau a dat mită. Determinarea raportului de cauzalitate depinde de stabilirea justeței sau injusteței folosului material dat, oferit sau promis de mituitor. Orice acțiune de promisiune, oferire sau dare de bani ori alte foloase, săvîrșită de mituitor, pentru realizarea unui interes actual sau de perspectivă, se reține drept cauză, cîtă vreme se dovedește că s-a întemeiat pe corupție [1, p. 116].

Concluzii. Din analiza temei prezentului articol, putem conchide că latura obiectivă a infracțiunii de dare de mită este constituită dintr-un element material, care are la bază patru cerințe esențiale, o urmare imediată și o legătură de cauzalitate.

Sub aspectul laturii obiective, infracțiunea de dare de mită necesită săvîrșirea faptei de promitere, oferire sau dare de bani sau alte foloase necuvenite unui funcționar pentru atingerea unui scop, respectiv îndeplinirea, neîndeplinirea ori întârzierea unui act privitor la îndatoririle de serviciu sau realizarea unui act contrar acestor îndatoriri ale funcționarului.

Totodată, existența infracțiunii de dare de mită este condiționată de îndeplinirea celor patru condiții esențiale, precizate și dezbătute pe larg în cadrul prezentului articol, de realizarea unei urmări imediate, constînd în crearea unei stări de pericol pentru buna desfășurare a relațiilor sociale de serviciu, precum și de realizarea legăturii de cauzalitate între acțiunea făptuitorului

lui, respectiv actul de conduită interzis acestuia, și urmarea imediată socialmente periculoasă prevăzută de lege, respectiv starea de pericol ce afectează relațiile de serviciu.

Recenzent: **Gheorghe ALECU**,
doctor în drept,
conferențiar universitar

Referințe bibliografice

1. Aneta Grigorovici. *Infrațiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1976.
2. Dan Banciu, Sorin M. Rădulescu. *Corupția și crima organizată în România*. București: Editura Continent XXI, 1994.
3. Elena Cherciu. *Corupția – caracteristici și particularități în România*, Editura Lumina Lex, București, 2004;
4. Gheorghe Nistoreanu, Alexandru Boroi, Ioan Molnar, Vasile Dobrinou, Ilie Pascu, Valerică Lazăr. *Drept penal. Partea specială*. Ediție revăzută și adăugită. București: Editura Europa Nova, 1999.
5. Horia Diaconescu. *Infrațiunile de corupție și cele asimilate sau în legătură cu acestea*. București. Editura All Beck, 2004.
6. Pavel Abraham, Emil Derșidan. *Codul penal al României comentat și adnotat*. București: Editura pentru Științe Naționale, 2002.
7. Romeo Glodeanu. *Luarea și darea de mită*. București: Editura Hamangiu, 2009.
8. Sergiu Bogdan. *Drept penal. Partea specială*, Ediția a III-a. București: Editura Universul Juridic, 2009.
9. Vintilă Dongoroz, Siegfried Kahane, Ion Oancea, Iosif Fodor, Nicoleta Iliescu, Constantin Bulai, Rodica Stănoiu, Victor Roșca. *Explicații teoretice ale Codului penal român. Partea specială*, vol. IV. București: Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1972.
10. Decizia nr. 1862/1959, Trib. Suprem, Secția penală, preluată din *Drept penal. Partea specială*, Ilie Pascu, Mirela Gorunescu. București: Ediția a II-a, Editura Hamangiu, 2009.
11. Decizia nr. 129/A/1994, Curtea de Apel București, Secția a II-a penală, preluată din *Drept penal. Partea specială. Teorie și practică judiciară*. Vasile Dobrinou, Norel Neagu. București: Editura Wolters Kluwer, 2008.
12. Decizia penală nr. 6/1996, Curtea de Apel Brașov, preluată din *Infrațiunile de corupție în contextul reglementărilor europene*. Claudia Florina Ușvat. București: Universul Juridic, 2010.
13. Decizia penală nr. 6/A/1996, Curtea de Apel Brașov, preluată din *Infrațiunile de corupție în contextul reglementărilor europene*. Claudia Florina Ușvat. București: Universul Juridic, 2010.
14. Decizia nr. 1550/2005, Înalta Curte de Casație și Justiție, www.scj.ro.
15. Decizia nr. 1315/2008, Înalta Curte de Casație și Justiție, www.scj.ro.
16. Sentința penală nr. 29/1998, Tribunalul Satu Mare, preluată din *Infrațiunile de corupție - Aspecte teoretice și practice*. Theodor Mrejeru, Dumitru Petre Andreiu Florescu, Dan Safta, Marieta Safta. București: Editura All Beck, 2000.
17. Gheorghe Alecu. *Instituții de Drept Penal. Partea generală și Partea specială*, Constanța: Ovidius University Press, 2010.
18. Al. Barbăneagră, Gh. Alecu, V. Bérliiba, V. Budeci, T. Carpov, V. Cușnir, R. Cojocar, Al. Mariț, T. Popovici, Gh. Ulianoschi, X. Ulianoschi, N. Ursu, V. Volcinschi, în *Codul Penal al Republicii Moldova. Comentariu*. Chișinău: Ed. Sarmis, 2009.

NATURA JURIDICĂ A AMNISTIEI ȘI A GRAȚIERII

Cristian Alin LUPU,
doctorand

SUMMARY

The author tells about the 3 key features of the crime, suggesting an additional feature. It mentions the link and place of amnesty and pardon in the criminal law of Romania and Moldova. It shows the main features of exclusive causes of responsibility and consequences of conviction in the law of Romania and Moldova. The author analyzed the main theories regarding the legal nature of the amnesty and pardon.

Key-words: legal nature of the institution of law, the legal nature of amnesty, pardon legal nature, theories regarding the legal nature of the amnesty and pardon, amnesty essence, the essence of a pardon, amnesty traits, characteristics of a pardon.

REZUMAT

Autorul descrie cele 3 trăsături esențiale ale infracțiunii, propunând o trăsătură suplimentară. Examinează comparativ locul instituțiilor amnistiei și grațierii în legea penală a României și în cea a Republicii Moldova. Sînt indicate caracteristicile cauzelor care înlătură răspunderea penală și consecințele condamnării în legea penală a României și a Republicii Moldova. Sînt analizate principalele teorii privitoare la natura juridică a amnistiei și a grațierii.

Cuvinte-cheie: natura juridică a instituției de drept, natura juridică a amnistiei, natura juridică a grațierii, teorii privitoare la natura juridică a amnistiei și grațierii, esența amnistiei, esența grațierii, trăsăturile amnistiei, trăsăturile grațierii.

În literatura de specialitate se insistă asupra necesității clarificării esenței instituțiilor de drept, determinării naturii juridice a acestora, sistematizării și unificării aparatului terminologic. Stabilirea naturii juridice a oricărei instituții are o importanță majoră. Fără o cunoaștere deplină a esenței instituției de drept nu putem conta pe o soluționare reușită a problemelor particulare legate de aplicarea acesteia. Natura juridică a instituției reprezintă prin sine caracteristica juridică a fenomenului dat, care exprimă specificul acesteia, locul și funcțiile în raport cu alte fenomene juridice, precum și în corespondere cu natura sa socială.

Cauzele de înlăturare a răspunderii penale și a executării pedepsei se definesc printr-o natură juridică proprie, desprinsă nemijlocit din natura efectelor pe care le generează. Consecințele produse se răsfrîng asupra dreptului Statului de a trage la răspundere penală și de a cere executarea sancțiunii penale, adică se răsfrîng asupra obligației correlative a făptuitorului. Aceste efecte sînt întîlnite în conținutul raportului penal. Cauzele date sînt instituții de drept penal menite să asigure constrîngerii juridice o incidență și o funcționare corespunzătoare scopurilor legii penale și pedepsei [1, p. 329]. Acestea reprezintă fapte în sens material, fiind reglementate de norme juridice și produc efecte juridice ce au ca rezultat excluderea răs-

punderii penale și a executării pedepsei. Așa fiind, toate cauzele prevăzute de art. 119-139 CP român și art. 109-112 CP RM constituie fapte juridice. Majoritatea lor sînt fapte juridice extinctive [2, p. 726]. Grațierea parțială și comutarea pedepsei fac excepție de la această regulă, deoarece au efecte ce modifică doar raportul juridic de conflict, sub aspectul conținutului ori duratei sale.

Efecte specifice produce, de asemenea, reabilitarea, care intervine întotdeauna după stingerea raportului penal [3, p. 352]. În acest context, legiuitorul României și al RM, avînd la bază studiile și opiniile doctrinarilor, a stabilit că știința dreptului penal are la bază 3 piloni: infracțiunea, răspunderea juridică penală și sancționarea prin pedeapsă. În doctrină, infracțiunea se caracterizează prin 3 trăsături esențiale: pericolul social, vinovăția și prevederea în legea penală. În opinia autorului, aceste trăsături pot fi completate cu a 4-a trăsătură, și anume, *fapta să fie pedepsibilă și executabilă*.

Acțiunea penală, după cum este stabilit, cuprinde 2 mari etape. Prima se referă la activitatea de cercetare și stabilire a faptelor penale pînă la momentul de condamnare inclusiv, iar cea de-a doua se referă la executarea pedepsei stabilite prin sentință. În acest context, ne propunem să găsim esența însemnătății și aplicabilității a ceea ce reprezintă cauze care înlătură răspunderea penală